

Előszó

Az állatorvosi laboratóriumi diagnosztika területét felölelő szakkönyv hazánkban utoljára 1979-ben jelent meg. Az eltelt húsz év alatt a klinikai ellátás és a klinikai kórhatározást segítő kiegészítő eljárások jelentősen fejlődtek. A gyakorló állatorvos diagnosztikai fegyvertárában a modern laboratóriumi vizsgálatok – a képpalkotó eljárásokhoz (ultrahang, röntgen) hasonlóan – egyre nagyobb szerepet kapnak. Ennek a fontosságát felismerve az állatorvostan-hallgatók számára a laboratóriumi ismereteket több éve fakultatív tantárgy (Alkalmazott klinikai laboratóriumi diagnosztika) keretében oktatjuk. A laboratóriumi diagnosztika jelentőségének felértékelődésével időszzerűvé, sőt sürgetővé vált a legújabb ismeretek összefoglalása.

A klinikai tanulmányaikat folytató állatorvostan-hallgatók és a posztgraduális képzésben részt vevő klinikus állatorvosok számára készült *tankönyvet* a gyakorló állatorvosoknak *kézikönyvként* ajánljuk, ezért a tankönyvekben szokásosnál bővebb ismeretanyagot közlünk. Reméljük, hogy munkánkat nemcsak az állatorvosi szakma képviselői, hanem az érdeklődő biológusok, agrárszakemberek, sőt orvosok is haszonnal forgathatják.

A könyv a háziállatok betegségeinek laboratóriumi diagnosztikai módszerekkel való felismeréséhez és ezáltal gyógykezeléséhez nyújt segítséget. A kötet fejezetei felölelik az állatorvosi klinikai laboratóriumi vizsgálatok szinte teljes körét: a hematológiai, hemosztazeológiai, klinikai kémiai, citológiai vizsgálatokat, a vizelet összetevőivel kapcsolatos paraméterek és a veseműködés vizsgálatát, az endokrinológiai, a mikrobiológiai (bakteriológiai, virológiai, immunológiai) és a parazitológiai vizsgálatokat, a ritkábban igényelt vizsgálatok közül a gyulladáshoz kapcsolódó folyamatok, az egyéb testfolyadékok (testúri folyadékok, liquor, bendőfolyadék), a bél és a hasnyálmirigy emésztőműködésének vizsgálatát, végül áttekintést adunk a leggyakoribb ellenőrző (szűrő-) vizsgálatokról, közülük külön kiemelve a hematológiai és az anyagcsere-vizsgálatokat. A kötetet hét állatfajra kiterjedő, laboratóriumi referenciaértékeket tartalmazó függelék egészíti ki.

A szerkesztés során a törekvésünk az volt, hogy – figyelembe véve az egyes fejezetek tartalmi sajátosságaiból fakadó, elkerülhetetlen különbözőségeket – minél egységesebb keretet adjunk a kötet egészének. Így minden fejezetet *A vizsgálatok jelentősége*, az egyes alfejezeteket pedig *A vizsgálatokról általában* rész vezeti be. A mintavétellel, a minták tárolásával, szállításával (laboratóriumba/diagnosztikai intézetbe küldésével) kapcsolatos tudnivalókat vagy az egyes fejezetek elején összefoglalóan közöljük (*A mintáról általában*), vagy az egyes paraméterek vizsgálatánál adjuk meg (*A mintáról*). A vizsgálatok/a vizsgálat jellemzők leírásai több részre tagolódnak: hosszabb-rövidebb élettani, ill. módszertani *Bevezető* után a vizsgálat kivitelezésének ismertetése következik (*A vizsgálat menete*), végül a vizsgálati eredmények (leletek) értelmezése (*Értékelés*). Részletesen csak azoknak a vizsgálatoknak a kivitelezését adjuk, amelyeket gyakorlati körülmények között el lehet végezni (a gyári reagenskészletekkel végrehajtható vizsgálatok egyfelől rohamosan fejlődnek, s néhány hónap alatt elavulhatnak, másfelől leírásuk minden tesztkészletben megtalálható.) A szaklaboratóriumi (pl. hemosztazeológiai, endokrinológiai stb.) feltételeket és felkészültséget követelő eljárások leírásától ugyancsak eltekintettünk. Fontosnak ítéltük ugyanakkor, hogy az eredmények értelmezését ezekben az esetekben

is segítsük. Az eredmények értékelése során az egészséges (élettani, ☺) adatokkal vetjük össze a kóros (☹) állapotban mérhető adatokat, felhívjuk a figyelmet az észlelhető tünetekre, több-kevesebb részletességgel áttekintjük a kóros jelenségek/betegségek hátterében álló okokat, az esetleges következményeket. Az ismétlések elkerülésére, ill. a szerteágazó fejezetekben fellelhető ismeretek közötti kapcsolat megteremtésére a ➡ (lásd) utalást alkalmaztuk. A diagnosztikai munka hatékonyságának elősegítésére a könyvben mintegy 130 színes fénykép, ill. grafika található. A szakkifejezések írásmódjában az *Orvosi helyesírási szótár* (főszerk. dr. Fábíán Pál–dr. Magasi Péter, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992) előírásait követtük.

Reméljük, hogy könyvünket mind hallgatóink, mind állatorvos kollégáink érdeklődéssel fogadják, és a benne foglaltakat hasznosítani tudják. Észrevételeiket, javaslataikat szívesen fogadjuk, és kérjük is.

Budapest, 1999. november

A szerkesztő

Köszönetnyilvánítás

Könyvünk elkészítésében a szerzőkön kívül számosan végeztek odaadó, szakértő munkát.

Mindenekelőtt az általános lektoroknak, dr. Bárdos László tanszékvezető egyetemi tanárnak és dr. Ferencz Antal intézetigazgató egyetemi tanárnak tartozunk köszönettel hasznos tanácsaikért, értékes észrevételeikért. Dr. Varga István és dr. Vetési Ferenc egyetemi tanárok, valamint dr. Kiss Zsuzsa egyetemi docens egyes fejezeteket lektoráltak, segítő gondolataikkal nagyban hozzájárultak az érintett fejezetek szakmai színvonalának javításához. Hivatalos lektorainkon kívül jelentős segítséget kaptunk az Állatorvostudományi Egyetem belgyógyászati tanszékének több munkatársától is, amit ezúton köszönünk. Dr. Petri Ágnes laboratóriumvezető állatorvos (Nemzeti Lovarda) észrevételei, kiegészítései ugyancsak a könyv jobbítását szolgálták.

Megkülönböztetett köszönettel tartozunk a Sík Kiadó munkatársainak. Köszönet illeti Kiss István könyvtervező magas színvonalú munkáját.

Könyvünk kiadását (nagy számú színes ábrával) a Felsőoktatási Pályázatok Irodájához benyújtott tankönyv-támogatási pályázat pozitív elbírálása tette lehetővé. Ezen kívül kollégák és vállalkozások is önzetlen támogatást nyújtottak, nekik külön köszönettel tartozunk.

A szerzők